Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2016. gada 8. martā*

Apelācija — Valsts atbalsts — Grieķijas Lauksaimniecības apdrošināšanas sabiedrības (ELGA) 2008. un 2009. gadā izmaksātais kompensācijas atbalsts — Lēmums, ar kuru atbalsts atzīts par nesaderīgu ar iekšējo tirgu un uzdots to atgūt — Jēdziens "valsts atbalsts" — LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunkts — Pamatnostādnes valsts atbalsta sniegšanai lauksaimniecības nozarē — Pienākums norādīt pamatojumu — Pierādījumu sagrozīšana

Lieta C-431/14 P

par apelācijas sūdzību atbilstoši Eiropas Savienības Tiesas statūtu 56. pantam, ko 2014. gada 19. septembrī iesniedza

Grieķijas Republika, ko pārstāv *I. Chalkias* un *A. Vasilopoulou*, pārstāvji,

apelācijas sūdzības iesniedzēja,

otra lietas dalībniece –

Eiropas Komisija, ko pārstāv *A. Bouchagiar*, *R. Sauer* un *D. Triantafyllou*, pārstāvji,

atbildētāja pirmajā instancē.

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētāja vietnieks A. Ticano [*A. Tizzano*], kas pilda priekšsēdētāja pienākumus, palātu priekšsēdētāji L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*], T. fon Danvics [*T. von Danwitz*], A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*] (referents), K. Toadere [*C. Toader*], D. Švābi [*D. Šváby*] un K. Likurgs [*C. Lycourgos*], tiesneši A. Ross [*A. Rosas*], E. Juhāss [*E. Juhász*], M. Safjans [*M. Safjan*], M. Bergere [*M. Berger*], A. Prehala [*A. Prechal*] un E. Jarašūns [*E. Jarašiūnas*],

ģenerāladvokāte E. Šarpstone [*E. Sharpston*],

sekretārs I. Illēši [*I. Illéssy*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2015. gada 6. oktobra tiesas sēdi,

noklausījusies ģenerāladvokātes secinājumus 2015. gada 15. oktobra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – grieķu.

Spriedums

1 Ar savu apelācijas sūdzību Grieķijas Republika lūdz atcelt Eiropas Savienības Vispārējās tiesas 2014. gada 16. jūlija spriedumu Grieķija/Komisija (T-52/12, EU:T:2014:677; turpmāk tekstā – "pārsūdzētais spriedums"), ar kuru ir noraidīta tās prasība atcelt Komisijas 2011. gada 7. decembra Lēmumu 2012/157/ES par kompensācijas atbalstu Grieķijas Lauksaimniecības apdrošināšanas sabiedrībai (*ELGA*) 2008. un 2009. gadā [par Grieķijas Lauksaimniecības apdrošināšanas sabiedrības (*ELGA*) 2008. un 2009. gadā izmaksāto kompensācijas atbalstu] (OV 2012, L 78, 21. lpp.; turpmāk tekstā – "apstrīdētais lēmums").

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

2 Atbilstoši valsts atbalsta pasākumu Kopienas pagaidu shēmas, lai veicinātu piekļuvi finansējumam pašreizējās finanšu un ekonomiskās krīzes apstākļos, kas ietverta Komisijas 2008. gada 17. decembra paziņojumā (OV 2009, C 16, 1. lpp.; turpmāk tekstā – "KPS"), 4.1 punktam:

"[..]

Ņemot vērā pašreizējās finanšu krīzes smagumu un tās ietekmi uz dalībvalstu tautsaimniecību kopumā, Komisija uzskata, ka ierobežotā laika posmā atsevišķi valsts atbalsta veidi ir pamatoti, lai risinātu šīs problēmas, un ka tos var atzīt par saderīgiem ar kopējo tirgu pamatojoties uz [LESD] [107.] panta 3. punkta b) [apakšpunktu]."

3 Atbilstoši KPS 4.2.2 punkta trešajai daļai:

"Komisija šādu valsts atbalstu uzskatīs par saderīgu ar kopējo tirgu, pamatojoties uz [LESD 107]. panta 3. punkta b) [apakšpunktu], ja tiks izpildīti visi turpmāk minētie nosacījumi:

[..]

h) atbalsta shēmu nepiemēro uzņēmumiem, kuri nodarbojas ar lauksaimniecības produktu primāro ražošanu [..]."

4 KPS 7. punktā ir noteikts:

"[..]

Saskaņā ar Komisijas paziņojumu par tādu noteikumu noteikšanu, ko piemēro nelikumīga valsts atbalsta novērtēšanai [OV 2002, C 119, 22. lpp.], nepaziņota atbalsta gadījumā Komisija piemēro:

a) šo paziņojumu, ja atbalsts ir piešķirts pēc 2008. gada 17. decembra;

b) piemērojamās pamatnostādnes, ja atbalsts piešķirts visos pārējos gadījumos.

[..]"

5 KPS tika izdarīti grozījumi ar Komisijas paziņojumu, kas publicēts *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* 2009. gada 31. oktobrī (C 261, 2. lpp., turpmāk tekstā – "grozītā KPS"). Atbilstoši šī paziņojuma 1. punktam:

"[..]

[KPS] 4.2. punktā paredzētā iespēja piešķirt saderīgu ierobežotu atbalstu neattiecas uz uzņēmumiem, kas nodarbojas ar lauksaimniecības produktu primāro ražošanu. Tomēr saistībā ar finanšu krīzi lauksaimniekiem ir arvien grūtāk saņemt kredītu.

[..] ir lietderīgi paredzēt atsevišķu, ar Līgumu saderīgu ierobežotu atbalstu uzņēmumiem, kas nodarbojas ar lauksaimniecības produktu primāro ražošanu."

6 Grozītās KPS 4.2.2 punkta trešajā daļā tādējādi ir teikts, ka:

"Komisija šādu valsts atbalstu uzskatīs par saderīgu ar kopējo tirgu, pamatojoties uz [LESD 107]. panta 3. punkta b) [apakšpunktu], ja tiks izpildīti visi turpmāk minētie nosacījumi:

[..]

h) [..] Ja atbalstu piešķir uzņēmumiem [..], kas nodarbojas ar lauksaimniecības produktu primāro ražošanu, atbalsts skaidrā naudā (vai bruto dotācijas ekvivalents) nepārsniedz 15 000 [euro] vienam uzņēmumam [..]."

7 Grozītā KPS stājās spēkā 2009. gada 28. oktobrī.

Grieķijas tiesības

8 Ar Likumu 1790/1988 par Grieķijas Lauksaimniecības apdrošināšanas sabiedrības izveidi un darbību un citiem noteikumiem (*FEK A*' 134/20.6.1988; turpmāk tekstā – "Likums 1790/1988") tika nodibināta sabiedriskā labuma organizācija ar nosaukumu "Grieķijas Lauksaimniecības apdrošināšanas sabiedrība" (*ELGA*). *ELGA*, kas ir privāto tiesību juridiska persona un pilnībā pieder valstij, darbībā tostarp ietilpst augkopības un lopkopības produkcijas apdrošināšana un lauku saimniecību augkopības un lopkopības resursu apdrošināšana pret zaudējumiem, ko rada dabas katastrofas.

9 Saskaņā ar Likuma 1790/1988 3.a pantu, redakcijā, kas piemērojama šajā lietā, *ELGA* apdrošināšanas shēma ir obligāta un tā apdrošina pret dabas katastrofu riskiem.

10 Atbilstoši Likuma 1790/1988 5.a pantam, redakcijā, kas piemērojama šajā lietā, lauksaimniecības produktu ražotājiem, kuri izmanto šo apdrošināšanu, ir noteikta īpaša apdrošināšanas iemaksa, ko saņem *ELGA*. Šī panta teksts ir šāds.

"1. Īpašā apdrošināšanas iemaksa *ELGA* ir jāveic par šādiem valsts lauksaimniecības ražošanas produktiem un blakusproduktiem:

a) augu un dzīvnieku izcelsmes produktiem [..]

[..]

3. Īpašā apdrošināšanas iemaksa ir noteikta 2 % apmērā augu izcelsmes produktiem un 0,5 % apmērā dzīvnieku izcelsmes produktiem [..]. Šīs likmes aprēķina atbilstoši produktu vērtībai.

[..]

7. [..] likumā noteiktie iemaksu veicēji īpašo apdrošināšanas iemaksu maksā kompetentajai iemaksu iestādei [..].

8. [..] īpašā apdrošināšanas iemaksa [kompetentajai iemaksu iestādei] ir jāmaksā personām, kurām [..] ir pienākums izdot rēķinus par lauksaimniecības produktu vai blakusproduktu pārdošanu vai pirkšanu [..].

[..]

15. Ja lauksaimniecības produkti tiek pirkti tieši no ražotāja un ja maksa par tiem tiek tieši pārskaitīta šim ražotājam ar bankas maksājuma uzdevumu, īpašo apdrošināšanas iemaksu ietur attiecīgā banka un pēc tam to pārskaita [*ELGA*] [..].

16. *ELGA* ieņēmumi, kas rodas no šīs īpašās apdrošināšanas iemaksas un ko iekasē publiskās iekasēšanas iestādes, tiek ieskaitīti valsts budžetā kā valsts ieņēmumi, un tos reģistrē īpašā ieņēmumu sadaļā. Šos ieņēmumus iemaksā *ELGA* no Lauksaimniecības ministrijas budžeta, veicot finansējuma piesaistes ierakstu (finansējuma summa ik gadu ir vienāda) atbilstoši *ELGA* priekšlikumam šai ministrijai. No iepriekš minētajām īpašās apdrošināšanas iemaksas summām, kuras *ELGA* vārdā saņēmušas publiskās iekasēšanas iestādes, valsts ietur divus procentus (2 %) kā iekasēšanas maksu. Tāpat no šīm summām, kuras iekasējušas publiskās iekasēšanas iestādes, pamatojoties uz personu, kurām šī iemaksa ir jāveic, rentabilitātes paziņojumiem un citiem dokumentiem par iemaksas veikšanu, valsts ietur trīs procentus (3 %) kā konstatēšanas maksu [..]."

Tiesvedības priekšvēsture un apstrīdētais lēmums

11 Pēc protestiem, kurus 2009. gada janvārī pauda daudzi Grieķijas lauksaimnieki saistībā ar zaudējumiem, kas tiem slikto laika apstākļu dēļ bija radušies 2008. gadā, Grieķijas Republika ar ekonomikas ministra un lauku attīstības un pārtikas ministra 2009. gada 30. janvāra Starpministriju rīkojumu Nr. 262037 par izņēmuma rakstura lauksaimniecības zaudējumu kompensēšanu (*FEK B'* 155/2.2.2009; turpmāk tekstā – "Starpministriju rīkojums") noteica, ka *ELGA* ražotājiem izņēmuma kārtā izmaksās kompensācijas atbalstu EUR 425 miljonu apmērā. No šī rīkojuma izrietēja, ka ar tā īstenošanu saistītie *ELGA* budžeta izdevumi tiks finansēti no šīs organizācijas aizņēmuma bankās, kuru garantē valsts.

12 Ar 2009. gada 20. marta vēstuli, kas nosūtīta, atbildot uz Komisijas informācijas pieprasījumu, Grieķijas Republika to informēja, ka *ELGA* 2008. gadā par apdrošinātajiem zaudējumiem lauksaimniekiem ir izmaksājusi kompensācijas EUR 386 986 648 apmērā. Šo summu daļēji sedza apdrošināšanas iemaksas EUR 88 353 000 apmērā un daļēji – ieņēmumi, kas gūti no valsts garantētā aizņēmuma EUR 444 miljonu apmērā, par kuru *ELGA* bija vienojusies bankā un kurš bija jāatmaksā desmit gadu laikā.

13 Ar 2010. gada 27. janvāra lēmumu (OV C 72, 12. lpp.) Komisija uzsāka LESD 108. panta 2. punktā paredzēto formālo izmeklēšanas procedūru lietā C 3/10 (ex NN 39/09) par *ELGA* veiktajiem kompensācijas maksājumiem 2008. un 2009. gadā (turpmāk tekstā – "attiecīgais atbalsts"). 2011. gada 7. decembrī Komisija pieņēma apstrīdēto lēmumu.

14 Apstrīdētā lēmuma rezolutīvā daļa ir formulēta šādi:

"*1. pants*

1. Kompensācijas, ko [*ELGA*] 2008. un 2009. gadā izmaksājusi lauksaimniecības produktu ražotājiem, ir valsts atbalsts.

2. Kompensācijas atbalsts, kas piešķirts 2008. gadā saskaņā ar īpašās obligātās apdrošināšanas sistēmu, ir saderīgs ar iekšējo tirgu attiecībā uz atbalstu EUR 349 493 652,03 apmērā, ko *ELGA* piešķīrusi ražotājiem augkopības produkcijas zaudējumu segšanai, kā arī attiecībā uz atbalstu, kas saistīts ar lāču radīto augkopības produkcijas zaudējumu segšanu EUR 91 500 apmērā, un korekcijas darbībām, kas veiktas saistībā ar iepriekš minēto atbalstu. Kompensācijas atbalsts, kas atbilst pārējai summai un izmaksāts 2008. gadā saskaņā ar īpašo apdrošināšanas sistēmu, nav saderīgs ar iekšējo tirgu.

3. Kompensācijas atbalsts EUR 27 614 905 apmērā, kas piešķirts 2009. gadā saskaņā ar [starpministriju rīkojumu], ir saderīgs ar iekšējo tirgu.

Kompensācijas atbalsts EUR 387 404 547 apmērā, kas piešķirts ražotājiem datumos pirms 2009. gada 28. oktobra, nav saderīgs ar iekšējo tirgu. Šis secinājums neskar atbalstu, kas piešķiršanas brīdī atbilda visiem nosacījumiem, kuri paredzēti [Komisijas 2007. gada 20. decembra] Regulā (EK) Nr. 1535/2007 [par [LESD 107. un 108.] panta piemērošanu *de minimis* atbalstam lauksaimniecības produktu ražošanas nozarē (OV L 337, 35. lpp.)].

2. pants

1. [Grieķijas Republika] veic visus nepieciešamos pasākumus, lai atgūtu no saņēmējiem nesaderīgo atbalstu, kas minēts 1. pantā un jau ir nelikumīgi nodots viņu rīcībā.

[..]"

Tiesvedība Vispārējā tiesā un pārsūdzētais spriedums

15 Ar prasības pieteikumu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2012. gada 8. februārī, Grieķijas Republika cēla prasību atcelt apstrīdēto lēmumu. Ar atsevišķu dokumentu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts tajā pašā dienā, Grieķijas Republika saskaņā ar LESD 278. un 279. pantu iesniedza pieteikumu par pagaidu noregulējumu ar mērķi apturēt šī lēmuma piemērošanu. Ar Vispārējās tiesas priekšsēdētāja rīkojumu lietā Grieķija/Komisija (T-52/12 R, EU:T:2012:447) minētā lēmuma piemērošana tika apturēta, ciktāl ar to Grieķijas Republikai šī paša lēmuma 1. pantā norādīto nesaderīgo atbalstu tika uzdots atgūt no to saņēmējiem.

16 Prasības atcelt apstrīdēto lēmumu atbalstam Grieķijas Republika izvirzīja septiņus pamatus. Ar pārsūdzēto spriedumu Vispārējā tiesa noraidīja visu prasību kopumā.

Tiesvedība Tiesā un lietas dalībnieku prasījumi

17 Ar pieteikumu, kas Tiesas kancelejā iesniegts 2014. gada 30. septembrī, Grieķijas Republika iesniedza pieteikumu par pagaidu noregulējumu atbilstoši LESD 278. un 279. pantam ar mērķi, lai Tiesa tostarp apturētu pārsūdzētā sprieduma izpildi līdz sprieduma apelācijas tiesvedībā pasludināšanai.

18 Minētais pieteikums par pagaidu noregulējumu tika noraidīts ar Tiesas priekšsēdētāja vietnieka rīkojumu lietā Grieķija/Komisija (C-431/14 P-R, EU:C:2014:2418), pamatojot, ka nav izpildīts nosacījums par *fumus boni juris*.

19 Ar Tiesas kancelejā 2015. gada 2. martā iesniegto vēstuli Grieķijas valdība saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas statūtu 16. panta trešo daļu lūdza Tiesu izspriest lietu virspalātā. Šis lūgums tika apmierināts.

20 Savā apelācijas sūdzībā Grieķijas Republika lūdz Tiesu:

— atcelt pārsūdzēto spriedumu un apstrīdēto lēmumu, kā arī

— piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

21 Komisija lūdz Tiesu:

— apelācijas sūdzību noraidīt kā nepieņemamu vai kā nepamatotu un

— piespriest Grieķijas Republikai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Par apelācijas sūdzību

Par pirmo pamatu, kas saistīts ar valsts atbalsta jēdzienu, pienākumu norādīt pamatojumu un pierādījumu sagrozīšanu

Lietas dalībnieku argumenti

22 Ar pirmā pamata pirmo daļu Grieķijas Republika pārmet Vispārējai tiesai, ka tā ir pārkāpusi LESD 107. panta 1. punktu, sagrozot un kļūdaini kvalificējot faktus, uzskatīdama, ka obligātās apdrošināšanas iemaksas, ko 2008. un 2009. gadā bija veikuši no *ELGA* šajos gados kompensācijas atbalstu saņēmušie lauksaimnieki, ir valsts līdzekļi.

23 Pirmkārt, secinot, ka minētais atbalsts ir valsts atbalsts, Vispārējā tiesa esot pamatojusies uz spriedumu *Freskot* (C-355/00, EU:C:2003:298). Šī sprieduma 87. punktā Tiesa – tieši pretēji – esot atzinusi, ka tās rīcībā minētajā lietā nav faktisko un juridisko elementu, lai spriestu par *ELGA* izmaksāto kompensāciju kvalificēšanu par valsts atbalstu.

24 Otrkārt, Vispārējā tiesa esot kļūdījusies, lauksaimnieku veiktās iemaksas neuzskatot par privāta rakstura līdzekļiem, norādot, ka saskaņā ar Likuma 1790/1988 5.a pantu tās tika reģistrētas kā valsts ieņēmumi. Grieķijas Republika norāda, ka no šī panta izriet, ka īpašo apdrošināšanas iemaksu *ELGA* iekasē valsts vai bankas un pēc tam tā tiek pārskaitīta *ELGA*.

25 Apstāklis, ka likumdevējs ir noteicis kārtību, kādā valsts iekasētā īpašā apdrošināšanas iemaksa tiek pārskaitīta *ELGA*, šo iemaksu nepadarot par valsts līdzekļiem. Pieļaujot šādu interpretāciju, minētās iemaksas kvalificēšana par privātiem vai valsts līdzekļiem būtu atkarīga no tās iekasēšanas veida un līdz ar to būtu jānošķir *ELGA* pārskaitītas iemaksas, kuras iekasējusi valsts, un iemaksas, kuras iekasētas ar banku starpniecību. Turklāt, ja valsts saņemtu attiecīgos līdzekļus bez pienākuma tos pilnībā nodot tālāk, Likuma 1790/1988 5.a panta 16. punktā nebūtu paredzēta komisijas maksa.

26 Līdz ar to valsts vai bankas esot vienīgi starpnieki vai īpašo apdrošināšanas iemaksu iekasētāji pret atlīdzību. Šī iemaksa esot vienīgi *ELGA* ienākumi, un tai nav piemērojama valsts kontrole, to vienkārši iekasējot bankas un valsts, pirms to pārskaitīt *ELGA*, un tā nekad nenonāk kompetentās iestādes rīcībā.

27 Ar pirmā pamata otro daļu Grieķijas Republika Vispārējai tiesai pārmet, ka tā neesot izpildījusi pienākumu norādīt pamatojumu, jo tā neesot atbildējusi uz argumentu, ka īpašās apdrošināšanas iemaksas bija jāatskaita no atgūstamā atbalsta summas, jo, ņemot vērā, ka tās 2008. un 2009. gadā bija veikuši apgalvoto atbalstu saņēmušie lauksaimnieki, tās neatbilda nosacījumam par ekonomiskas priekšrocības esamību.

28 Pakārtoti Grieķijas Republika norāda, ka Vispārējā tiesa šo nosacījumu lietas faktiem esot piemērojusi kļūdaini, jo minēto iemaksu dēļ kompensācijas atbalstu izmaksāšana konkurenci esot ietekmējusi vien nelielā apmērā vai pat vispār to neesot skārusi. Savā vērtējumā Vispārējā tiesa pat esot ietvērusi tādu apstrīdētā lēmuma interpretāciju, kas ir pretrunā *reformatio in pejus* aizlieguma principam.

29 Komisija apstrīd gan argumenta par faktu sagrozīšanu pieņemamību, gan šī pamata abu daļu pamatotību.

Tiesas vērtējums

30 Attiecībā uz pirmā pamata pirmo daļu vispirms saistībā ar argumentu, ka Vispārējā tiesa esot sagrozījusi faktus, ir jāatgādina, ka no LESD 256. panta 1. punkta otrās daļas un Eiropas Savienības Tiesas statūtu 58. panta pirmās daļas izriet, ka Vispārējā tiesa ir vienīgā instance, kuras kompetencē ir, pirmkārt, konstatēt faktus, izņemot gadījumu, kad šo konstatējumu materiālā neprecizitāte izriet no šai tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem, un, otrkārt, veikt šo faktu vērtējumu (spriedumi *General Motors* /Komisija, C-551/03 P, EU:C:2006:229, 51. punkts, un *ThyssenKrupp Nirosta*/Komisija, C-352/09 P, EU:C:2011:191, 179. punkts).

31 Tādējādi faktu vērtējums, izņemot gadījumu, kad Vispārējai tiesai iesniegtie pierādījumi ir tikuši sagrozīti, nav tiesību jautājums, kas ir pakļauts Tiesas pārbaudei (spriedumi *Archer Daniels Midland* un *Archer Daniels Midland Ingredients*/Komisija, C-397/03 P, EU:C:2006:328, 85. punkts, kā arī *ThyssenKrupp Nirosta*/Komisija, C-352/09 P, EU:C:2011:191, 180. punkts).

32 Ja tiek apgalvots, ka Vispārējā tiesa ir sagrozījusi pierādījumus, tad, piemērojot LESD 256. pantu, Eiropas Savienības Tiesas statūtu 58. panta pirmo daļu un Tiesas Reglamenta 168. panta 1. punkta d) apakšpunktu, apelācijas sūdzības iesniedzējam ir konkrēti jānorāda, kurus pierādījumus tā ir sagrozījusi, un jānorāda kļūdas vērtējumā, kuru dēļ, viņaprāt, Vispārējā tiesa šo sagrozīšanu ir izdarījusi. Turklāt saskaņā ar pastāvīgo Tiesas judikatūru sagrozīšanai acīmredzami ir jāizriet no lietas materiāliem, bez vajadzības no jauna izvērtēt faktus un pierādījumus (spriedumi *Lafarge*/Komisija, C-413/08 P, EU:C:2010:346, 16. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī Austrija/*Scheucher-Fleisch* u.c., C-47/10 P, EU:C:2011:698, 59. punkts un tajā minētā judikatūra).

33 Šajā lietā pārsūdzētā sprieduma 122.–128. un 130.–132. punktā Vispārējā tiesa ir atzinusi šādi:

"122 Komisija [apstrīdētajā] lēmumā atgādināja, ka Tiesa spriedumā *Freskot* [(C-355/00, EU:C:2003:298)] jau ir nospriedusi, ka "šis nosacījums minētajā gadījumā [esot] izpildīts, ņemot vērā to, ka attiecīgie valsts tiesību akti nepārprotami paredz, ka *ELGA* sniegtie pakalpojumi tiek[ot] finansēti no valsts līdzekļiem un [esot] saistāmi ar valsti Tiesas prakses izpratnē (skat. it īpaši spriedumu Francija/Komisija, C-482/99, [EU:C:2002:294], 24. punkts)" (58. apsvērums).

123 Šajā ziņā Komisija secināja, ka:

"[..] no Likuma 1790/1988 5.a panta [..] un citiem noteikumiem, kas ir spēkā Grieķijas pašreizējā tiesību sistēmā, izriet, ka *ELGA* ieņēmumus, kurus gūst no īpašās iemaksas, pieņem šo iemaksu administrācija un tie tiek ieskaitīti valsts budžetā kā valsts ieņēmumi un tad piešķirti *ELGA*, iekļaujot tos Lauksaimniecības ministrijas budžetā (tā ir pārdēvēta par Lauku attīstības un pārtikas lietu ministriju). Līdz ar to ar faktu, ka šīs iemaksas tiek reģistrētas kā valsts ieņēmumi, pietiek, lai atzītu, ka *ELGA* sniegtie pakalpojumi tiek finansēti no valsts līdzekļiem" (58. apsvērums).

124 Šie konstatējumi, pret kuriem Grieķijas Republika nav iebildusi, ir pietiekami, lai secinātu, ka kompensācijas maksājumi daļā, kas atbilst lauksaimnieku veiktajām iemaksām, ir valsts līdzekļi un ir attiecināmi uz valsti.

125 Tādējādi, pretēji Grieķijas Republikas nostājai, maksājumu daļa, kura atbilst lauksaimnieku veiktajām iemaksām, nav uzskatāma par privātiem līdzekļiem. Līdz ar to apstāklis, ka daļa 2008. gadā veikto maksājumu bija finansēta no lauksaimnieku iemaksām, neliedz atzīt, ka runa ir par valsts atbalstu, kas finansēts no uz valsti attiecināmiem līdzekļiem.

126 Turklāt, pretēji Grieķijas Republikas paustajam, valsts atbalsta kvalifikācija neattiecas uz lauksaimnieku veiktajām iemaksām, bet gan uz 2008. gadā veiktajiem maksājumiem. Šajā ziņā jāatgādina, ka pirmā un otrā pamata ietvaros tika konstatēts, ka nedz pasākumu kompensācijas raksturs, nedz apstāklis, ka tie ir pamatoti ar sociālu mērķi, neliedz kā priekšrocību kvalificēt *ELGA* veiktos maksājumus.

127 Turklāt Grieķijas Republika piekrīt, ka lauksaimnieku veiktās iemaksas nav proporcionālas riskiem un ka ir iespējams, ka daži lauksaimnieki veic iemaksas, bet nesaņem kompensācijas maksājumus no *ELGA*. 2008. gadā veiktie maksājumi tādēļ neesot atkarīgi no lauksaimnieku veiktajām iemaksām un esot priekšrocība, kuru saņēmējs uzņēmums nevarētu iegūt parastos tirgus apstākļos.

128 No iepriekš minētā izriet, ka Komisija ir pamatoti atzinusi, ka *ELGA* 2008. gadā veiktie maksājumi bija no valsts līdzekļiem finansētas priekšrocības, pat ja daļa finansējuma bija no lauksaimnieku veiktajām iemaksām. Grieķijas Republika nav pierādījusi, ka Komisija ir pieļāvusi kļūdu, šos maksājumus kvalificējot par valsts atbalstu.

[..]

130 No [apstrīdētā] lēmuma izriet, ka *ELGA* 2009. gadā veiktie kompensācijas maksājumi EUR 415 019 452 apmērā tika izpildīti, pamatojoties uz Starpministriju rīkojumu. Jāatgādina, ka Starpministriju rīkojumā bija noteikts, ka izņēmuma kārtā 2008. gadā radīto zaudējumu segšanai tiek paredzēti kompensācijas maksājumi EUR 425 miljonu apmērā un ka šo kompensāciju izmaksāšanas nolūkā *ELGA* noformēs aizņēmumu bankā, kura galvotāja pilnā apmērā būs valsts [..].

131 No tā izriet, ka Komisija ir pamatoti konstatējusi, ka 2009. gadā veiktie kompensācijas maksājumi nebija finansēti no iemaksām *ELGA* obligātās apdrošināšanas shēmā [..].

132 Tādējādi, pretēji Grieķijas Republikas ieskatam, 2009. gadā lauksaimnieku veiktās iemaksas obligātajā apdrošināšanas shēmā nav uzskatāmas par daļu no 2009. gadā izmaksātā atbalsta finansējuma."

34 Ņemot vērā šeit atgādināto Vispārējās tiesas vērtējumu, arguments par faktu sagrozīšanu ir jānoraida vispirms jau tādēļ, ka Grieķijas Republika savā argumentācijā nav pierādījusi, ka sagrozīšana acīmredzami izriet no lietas materiāliem.

35 Otrkārt, attiecībā uz argumentu, ka Vispārējā tiesa ir kļūdaini kvalificējusi faktus, ir jākonstatē, ka, vispirms pārsūdzētā sprieduma 126. punktā atgādinājusi, ka valsts atbalsta kvalifikācija neattiecas uz īpašajām apdrošināšanas iemaksām, kuras veikuši lauksaimnieki, bet gan uz *ELGA* veiktajām kompensācijas atbalsta izmaksām, pēc tam šī sprieduma 127. punktā konstatējusi, ka 2008. gadā veiktie maksājumi bija neatkarīgi no šīm iemaksām, un visbeidzot minētā sprieduma 130.–132. punktā uzsvērusi, ka 2009. gadā veiktie maksājumi bija finansēti nevis no iemaksām, bet gan no šim nolūkam noformēta valsts garantēta aizņēmuma bankā, Vispārējā tiesa, nepieļaujot kļūdu tiesību piemērošanā, varēja secināt, ka šie maksājumi bija no valsts līdzekļiem finansētas priekšrocības.

36 Treškārt, Vispārējā tiesa nav arī pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, pārsūdzētā sprieduma 122. punktā pamatodamās uz sprieduma *Freskot* (C-355/00, EU:C:2003:298) 81. punktu, jo Tiesa minētajā punktā attiecībā uz agrāku Likuma 1790/1988 5.a panta redakciju, kas būtībā atbilst šajā lietā piemērojamajai, ir atzinusi, ka šajā tiesiskajā regulējumā "[esot] skaidri noteikts, ka *ELGA* izmaksātās kompensācijas [esot] finansētas no valsts līdzekļiem un ka tās [esot] attiecināmas uz valsti Tiesas judikatūras izpratnē".

37 Turklāt ir jānorāda, ka Grieķijas Republika neapstrīd, ka īpašās apdrošināšanas iemaksas, ciktāl tās iekasēja iemaksu administrācija, tika iemaksātas valsts budžetā.

38 Attiecībā uz pirmā pamata otro daļu ir jāatgādina, ka saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru attiecībā uz Vispārējās tiesas pienākumu spriedumos norādīt pamatojumu, kas izriet no Eiropas Savienības Tiesas statūtu 36. panta un 53. panta pirmās daļas, tai nav pienākuma visaptveroši vienu pēc otra izklāstīt lietas dalībnieku izteiktos argumentus. Tādējādi pamatojums var būt netiešs, ar nosacījumu, ka tas ieinteresētajām personām ļauj uzzināt iemeslus, uz kuriem balstās Vispārējā tiesa, un Tiesai gūt pietiekamu informāciju, lai veiktu savu pārbaudi apelācijas ietvaros (skat. it īpaši spriedumu *A2A* /Komisija, C-320/09 P, EU:C:2011:858, 97. punkts).

39 Šajā lietā pārsūdzētā sprieduma 126. punktā Vispārējā tiesa norādīja, ka, pretēji Grieķijas Republikas paustajam, valsts atbalsta kvalifikācija neattiecas uz lauksaimnieku veiktajām iemaksām, bet gan uz *ELGA* 2008. gadā veiktajiem maksājumiem.

40 Turklāt šajā pašā 126. punktā Vispārējā tiesa atsaucās uz vērtējumu, ko tā bija izdarījusi, pārbaudot prasības pirmo un otro pamatu. Šīs pārbaudes ietvaros Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 70. punktā precizēja, ka "apstāklis, ka *ELGA* 2009. gadā veikto maksājumu mērķis bija kompensēt zaudējumus, ko bija radījuši sliktie laika apstākļi, neizslēdz[a] priekšrocības pastāvēšanu un neliedza tos kvalificēt par valsts atbalstu", un šī sprieduma 102. punktā tā norādīja, ka "saskaņā ar pastāvīgo judikatūru konkurence ir deformēta, ja kāds pasākums samazina labuma guvēja izdevumus un tādējādi nostiprina tā stāvokli attiecībā pret citiem konkurējošiem uzņēmumiem".

41 Šādos apstākļos ir jāatzīst, ka pārsūdzētā sprieduma pamatojums atbilst šī sprieduma 38. punkta atgādinātajām prasībām.

42 Turklāt pēc tam, kad Vispārējā tiesa bija konstatējusi, ka 2008. un 2009. gadā izmaksātie kompensācijas atbalsti bija neatkarīgi no lauksaimnieku veiktajām iemaksām, tā, nepieļaujot kļūdu tiesību piemērošanā, varēja secināt, ka šie maksājumi bija priekšrocība, ko saņēmējs uzņēmums nevarētu gūt parastos tirgus apstākļos un kuri tādējādi ietekmēja konkurenci.

43 Ņemot vērā, ka lauksaimnieku veiktās iemaksas nebija saistītas ar to saņemto kompensācijas atbalstu, nevar uzskatīt, ka šīs iemaksas bija īpašs slogs priekšrocībai, kuru attiecīgā gadījumā radīja minētā atbalsta izmaksa, nedz arī, ka minētās iemaksas bija nesaraujami saistītas ar šīs priekšrocības īstenošanu. Tādējādi Vispārējā tiesa varēja pamatoti secināt, ka šajā gadījumā Komisija saistībā ar LESD 107. panta 1. punktu pamatoti atteicās veikt izlīdzināšanu starp minēto priekšrocību un šīm iemaksām (šajā ziņā skat. spriedumu *France Télécom*/Komisija, C-81/10 P, EU:C:2011:811, 43. un 48. punkts).

44 Līdz ar to pirmais pamats ir jānoraida daļēji kā nepieņemams un daļēji kā nepamatots.

Par otro pamatu, kas saistīts ar valsts atbalsta jēdzienu un pienākumu norādīt pamatojumu

Lietas dalībnieku argumenti

45 Grieķijas Republika pārmet Vispārējai tiesai, ka tā pirmo un otro tās izvirzīto pamatu ir noraidījusi, pamatodamās uz Tiesas pastāvīgo judikatūru, atbilstoši kurai par valsts atbalstu tiek uzskatīti tādi iesaistīšanās pasākumi, kuri jebkādā to formā var tieši vai netieši piešķirt priekšrocības uzņēmumiem vai kuri ir jāuzskata par ekonomisku priekšrocību, kādu uzņēmums atbalsta saņēmējs nebūtu ieguvis parastos tirgus apstākļos (spriedums *Altmark Trans* un *Regierungspräsidium Magdeburg*, C-280/00, EU:C:2003:415, 84. punkts un tajā minētā judikatūra). Norādot šādu pamatojumu, Vispārējā tiesa esot ignorējusi faktu, ka šie principi ir spēkā tikai parastos tirgus un ekonomikas apstākļos, nevis ārkārtas situācijā, kas Grieķijas ekonomikā valdīja 2009. gadā.

46 Šajā ārkārtējo apstākļu kontekstā Vispārējai tiesai, Grieķijas Republikas ieskatā, LESD 107. pantu vajadzēja interpretēt un piemērot citādi un, konkrētāk, tai vajadzēja izvērtēt, vai 2009. gadā Grieķijas lauksaimniekiem izmaksātie kompensācijas atbalsti patiešām tiem sniedza priekšrocības un tiem radīja izdevīgāku situāciju komercdarījumiem Eiropas Savienībā.

47 Ņemot vērā apstākli, ka Grieķijas ekonomikai šajā laika posmā bija jāsastopas ar virkni budžeta stabilizācijas pasākumu, kā, piemēram, pārmērīgus nodokļus lauksaimniekiem, ārkārtas un solidaritātes iemaksu ieviešanu, labklājības valsts sabrukumu, pievienotās vērtības nodokļa palielināšanu, šķidrā kurināmā sadārdzināšanos vai algu un pensiju samazināšanos, jebkāda "ekonomiska priekšrocība", kuru lauksaimnieki būtu varējuši saņemt no *ELGA*, būtu jau sākotnēji izslēgta.

48 Vispārējā tiesa neesot pārbaudījusi, vai šādos ārkārtējos apstākļos ar starpministriju rīkojumu pieņemto pasākumu finansiālās sekas patiešām varētu ietekmēt tirdzniecību dalībvalstu starpā un radīt konkurences izkropļojuma draudus. It īpaši esot bijis jānosaka, vai šie ārkārtējie apstākļi varēja izmainīt *de minimis* režīma piemērošanas nosacījumus saistībā ar atbalstu, kuram nav būtiskas ietekmes uz tirdzniecību un konkurenci dalībvalstu starpā.

49 Visbeidzot Grieķijas Republika pakārtoti norāda, ka Vispārējā tiesa neesot pilnībā izvērtējusi tās argumentus.

50 Komisija apstrīd gan šī pamata pieņemamību, gan tā pamatotību.

Tiesas vērtējums

51 No pirmās instances lietas materiāliem izriet, ka Vispārējā tiesā nav tikuši izvirzīti argumenti, kurus Grieķijas Republika ir izvirzījusi Tiesā par to, ka Tiesas pastāvīgā judikatūra par valsts atbalsta jēdzienu, kas minēta šī sprieduma 45. punktā, šajā gadījumā nav piemērojama ārkārtējo ekonomikas apstākļu dēļ Grieķijas Republikā 2009. gadā.

52 Pirmajā instancē Grieķijas Republika Komisijai pārmeta, ka tā apstrīdētajā lēmumā nav pietiekami izskaidrojusi, kādā veidā kompensācijas maksājumi attiecīgajiem lauksaimniekiem ir snieguši konkurences priekšrocību, kas ietekmē tirdzniecību starp dalībvalstīm, un līdz ar to ir kvalificējami par valsts atbalstu, lai gan Grieķijas ekonomikā šajā laika posmā valdīja smaga krīze.

53 Attiecībā uz šāda argumenta izvirzīšanu nevar uzskatīt, ka Grieķijas Republika ir izvirzījusi citu iebildumu papildus iebildumam par apstrīdētā lēmuma pamatojuma neesamību.

54 Tādēļ arguments par to, ka Vispārējā tiesa ir pārkāpusi LESD 107. panta 1. punktu, neatzīdama, ka kompensācijas atbalsta maksājumi smagās krīzes apstākļos, kas Grieķijas ekonomikā valdīja 2009. gadā, attiecīgajiem lauksaimniekiem nesniedza nedz konkurences priekšrocības, nedz ietekmēja tirdzniecību starp dalībvalstīm, ir uzskatāms par jaunu argumentu.

55 Līdz ar to šis arguments ir jānoraida kā nepieņemams. Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru, ja kādam lietas dalībniekam ļautu Tiesā pirmoreiz izvirzīt pamatu, ko tas nebija izvirzījis Vispārējā tiesā, tas varētu Tiesai, kuras kompetence apelācijas tiesvedībā ir ierobežota, lūgt risināt strīdu, kas ir plašāks par to, kuru ir izskatījusi Vispārējā tiesa (šajā ziņā skat. spriedumus *Alliance One International* un *Standard Commercial Tobacco*/Komisija un Komisija/*Alliance One International* u.c., C-628/10 P un C-14/11 P, EU:C:2012:479, 111. punkts, kā arī *Groupe Gascogne*/Komisija, C-58/12 P, EU:C:2013:770, 35. punkts).

56 No tā izriet, ka otrais apelācijas sūdzības pamats ir pieņemams tikai, ciktāl Grieķijas Republika ar to Vispārējai tiesai būtībā pārmet, ka tā nav atbildējusi uz iebildumu par apstrīdētā lēmuma pamatojuma nepietiekamību.

57 Šajā ziņā, kā atgādināts šī sprieduma 38. punktā, Vispārējās tiesas pienākums spriedumos norādīt pamatojumu nenozīmē, ka tai ir pienākums visaptveroši vienu pēc otra izklāstīt lietas dalībnieku izteiktos argumentus. Tādējādi pamatojums var būt netiešs, ar nosacījumu, ka tas ieinteresētajām personām ļauj uzzināt iemeslus, uz kuriem balstās Vispārējā tiesa, un Tiesai gūt pietiekamu informāciju, lai veiktu savu pārbaudi apelācijas ietvaros (spriedums *Isdin/Bial-Portela*, C-597/12 P, EU:C:2013:672, 21. punkts).

58 Šī sprieduma 41. punktā jau ir konstatēts, ka pārsūdzētā sprieduma pamatojums lietas dalībniekiem, tostarp Grieķijas Republikai, ļāva iepazīties ar pamatojumu, kuru Vispārējā tiesa bija izmantojusi, konstatējot tādas ekonomiskas priekšrocības pastāvēšanu, kas var izkropļot konkurenci.

59 Jāpiebilst, ka Vispārējā tiesa, atbildot uz iebildumu par nepietiekamo pamatojumu saistībā ar nosacījumu par konkurences traucējumiem un tirdzniecības ietekmēšanu, pārsūdzētā sprieduma 108. punktā precizēja, ka "ekonomikas krīze, kas Savienībā izcēlās, sākot no 2008. gada, nav apstāklis, kas ļautu apšaubīt faktu, ka lauksaimniecības nozarē Savienībā pastāv sīva konkurence" un ka "Komisija turklāt ir pieņēmusi specifiskas tiesību normas, lai ekonomikas krīzes laikā atļautu noteiktu atbalstu piešķiršanu, īpaši [KPS], ar ko tika izslēgta iespēja par saderīgiem ar iekšējo tirgu atzīt lauksaimniecības produktu primārās ražošanas nozarē piešķirtus atbalstus".

60 Līdz ar to otrais pamats ir jānoraida daļēji kā nepieņemams un daļēji kā nepamatots.

Par trešo pamatu, kas saistīts ar LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunkta nepareizu interpretāciju un piemērošanu un pienākumu norādīt pamatojumu

Par trešā pamata pirmo daļu, kas saistīta ar LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunkta nepareizu interpretāciju un piemērošanu

– Lietas dalībnieku argumenti

61 Grieķijas Republika pārmet Vispārējai tiesai, ka tā esot pārkāpusi LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu, nepārbaudot, vai Komisija vismaz nav pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, atsakoties piemērot šo normu, lai gan bija smagi traucējumi Grieķijas ekonomikā.

62 Turklāt Vispārējā tiesa neesot pārbaudījusi argumentus par Komisijas noteikto kļūdaino LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunkta piemērojamības ierobežojumu, ņemot vērā ārkārtējos apstākļus, kādi Grieķijas ekonomikā valdīja 2009. gadā un kuri atšķīrās no KPS norādītajiem. Vispārējā tiesa, balstīdamās uz grozīto KPS, esot atteikusies tieši piemērot šo normu, lai arī tā pati esot atgādinājusi, ka Komisijas paziņojumu spēkā esamība ir atkarīga no to atbilstības LESD normām.

63 Komisija uzskata, ka Grieķijas Republika attiecīgajā laikposmā valdījušos ārkārtējos – Vispārējā tiesā nepierādītos – ekonomiskās krīzes apstākļus Grieķijā norāda ar novēlošanos. Līdz ar to tā Tiesā nevar pamatoti apgalvot, ka šie nepierādītie apstākļi Vispārējai tiesai liktu izdarīt citādu secinājumu attiecībā uz LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunkta piemērošanu. Komisija apstrīd arī šo argumentu pamatotību.

– Tiesas vērtējums

64 Attiecībā uz apelācijas sūdzības trešā pamata pirmās daļas pieņemamību no pirmās instances lietas materiāliem izriet, ka prasības ceturtā pamata atbalstam, ar ko Grieķijas Republika pārmeta Komisijai tās rīcības brīvības nepareizu izmantošanu, kā arī kļūdainu LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunkta interpretāciju un piemērošanu, tā bija norādījusi pierādījumus, kuri, tāsprāt, liecināja par ļoti lielām grūtībām Grieķijas ekonomikā 2009. gadā.

65 Līdz ar to, kā savu secinājumu 32. un 34. punktā norādījusi ģenerāladvokāte, lai gan no pārsūdzētā sprieduma 185.–188. punkta izriet, ka Vispārējā tiesa atbildē uz ceturto prasības pamatu nav paudusi nostāju par ļoti lielo grūtību esamību Grieķijas ekonomikā 2009. gadā, Grieķijas Republika Tiesā drīkst norādīt, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, noraidīdama tās argumentu, ka šādas grūtības ir pamats lietas faktiem piemērot LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu.

66 Par lietas būtību vispirms jānorāda, ka Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 185.–188. punktā ir atzinusi šādi:

"185 Attiecībā uz ceturtā pamata ietvaros izvirzītajiem argumentiem ir jāatzīst, ka, pretēji Grieķijas Republikas nostājai, Komisijai, lai izvērtētu saistībā ar Grieķijā iestājušos ekonomikas krīzi *ELGA* 2009. gadā veikto maksājumu saderīgumu, bija jāpamatojas uz [KPS], nevis tieši jāpiemēro LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunkts.

186 No judikatūras izriet, ka, pieņemot šādas rīcības normas un to pasludināšanas brīdī paziņojot, ka turpmāk šīs normas tiks piemērotas gadījumiem, uz kuriem tās attiecas, Komisija pati ierobežo minētās rīcības brīvības izmantošanas iespējas un nevar atteikties no šīm normām, nevēlēdamās, lai attiecīgā gadījumā to sodītu par tādu vispārējo tiesību principu kā vienlīdzīgas attieksmes principa vai tiesiskās paļāvības aizsardzības principa pārkāpumu (skat. spriedumu Vācija u.c./*Kronofrance*, [C-75/05 P un C-80/05 P, EU:C:2008:482] 60. punkts un tajā minētā judikatūra; spriedums [..] *Holland Malt*/Komisija, C-464/09 P, [EU:C:2010:733] 46. punkts).

187 Tādēļ specifiskajā valsts atbalsta jomā Komisijai ir jāievēro tās izdotās pamatnostādnes un paziņojumi tiktāl, ciktāl tie atbilst Līguma noteikumiem (skat. spriedumu *Holland Malt*/Komisija [C-464/09 P, EU:C:2010:733], 47. punkts un tajā minētā judikatūra).

188 Līdz ar to ir jānoraida Grieķijas Republikas argumenti par to, ka nopietno grūtību dēļ, kuras Grieķijas tautsaimniecībā ekonomikas krīzes dēļ bija kopš 2008. gada beigām un 2009. gadā, Komisijai *ELGA* 2009. gadā veiktie maksājumi bija jāatzīst par saderīgiem, tieši pamatojoties uz LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu."

67 Saskaņā ar LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu "[..] var uzskatīt par saderīgu ar iekšējo tirgu [..] atbalstu, kas [..] novērš nopietnus traucējumus kādas dalībvalsts tautsaimniecībā".

68 Kā Vispārējā tiesa atgādinājusi pārsūdzētā sprieduma 159.–161. punktā, saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru Komisijai attiecībā uz LESD 107. panta 3. punkta piemērošanu ir piešķirta plaša rīcības brīvība, kuras īstenošanai ir jāveic sarežģīti ekonomiska un sociāla rakstura vērtējumi (spriedumi Vācija u.c./*Kronofrance*, C-75/05 P un C-80/05 P, EU:C:2008:482, 59. punkts, kā arī *Banco Privado Português* un *Massa Insolvente do Banco Privado Português*, C-667/13, EU:C:2015:151, 67. punkts).

69 Turklāt, kā Vispārējā tiesa atgādinājusi pārsūdzētā sprieduma 186. un 187. punktā, no Tiesas pastāvīgās judikatūras arī izriet, ka, pieņemot rīcības normas un to pasludināšanas brīdī paziņojot, ka turpmāk šīs normas tiks piemērotas gadījumiem, uz kuriem tās attiecas, Komisija pati ierobežo minētās rīcības brīvības izmantošanas iespējas un principā nevar atteikties no šīm normām, nevēlēdamās, lai attiecīgā gadījumā to sodītu par tādu vispārējo tiesību principu kā vienlīdzīgas attieksmes principa vai tiesiskās paļāvības aizsardzības principa pārkāpumu (spriedumi *Holland Malt*/Komisija, C-464/09 P, EU:C:2010:733, 46. punkts, kā arī *Banco Privado Português* un *Massa Insolvente do Banco Privado Português*, C-667/13, EU:C:2015:151, 69. punkts).

70 Katrā ziņā specifiskajā valsts atbalsta jomā Komisijai ir jāievēro tās izdotās pamatnostādnes, ciktāl tajās ievēroti LESD noteikumi, tostarp LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunkts (šajā ziņā skat. spriedumu *Holland Malt*/Komisija, C-464/09 P, EU:C:2010:733, 47. punkts), un to piemērošana nav pretrunā

tādiem vispārējiem tiesību principiem kā vienlīdzīgas attieksmes princips, jo īpaši tad, ja konkrētajai dalībvalsts ekonomikas jomai ir raksturīgi ārkārtēji apstākļi, kuri atšķiras no šajās pamatnostādnēs noteiktajiem.

71 Līdz ar to, pirmkārt, Komisija, pieņemot pamatnostādnes, kurās pieļauta kļūda tiesību piemērošanā vai acīmredzama kļūda vērtējumā, nav pārkāpusi LESD 107. panta 3. punktu, nedz arī, pieņemot pamatnostādnes, atteikusies no tai ar šo normu piešķirtās rīcības brīvības īstenošanas. Šajā ziņā, kad tā šīs brīvības īstenošanas ietvaros pieņem šāda veida pamatnostādnes, tās ir regulāri jāpārbauda, lai ņemtu vērā visas būtiskās izmaiņas, uz kurām šie akti vēl neattiecas.

72 Otrkārt, šādu pamatnostādņu pieņemšana Komisiju neatbrīvo no pienākuma pārbaudīt konkrētus ārkārtējus apstākļus, kurus konkrētā gadījumā ir norādījusi dalībvalsts, lai lūgtu tieši piemērot LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu, un atbilstošā gadījumā pamatot savu atteikumu šo lūgumu apmierināt.

73 Šajā lietā ir skaidrs, ka attiecībā konkrēti uz apstākli, ka Savienības lauksaimniecības produktu primārās ražošanas jomu skāra ekonomiskā krīze, kuru izjuta dalībvalstis, tostarp arī Grieķijas Republika, Komisija ir izmantojusi tai LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktā paredzēto rīcības brīvību, pieņemot KPS un pēc tam grozīto KPS, jo gan pirmā, gan otrā KPS attiecās tieši uz šo jomu.

74 Jāatzīst, ka, lai gan Grieķijas Republika Vispārējā tiesā atsaucās uz LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunkta tiešu piemērošanu lietas faktiem, lai gan pastāvēja KPS un grozītajā KPS ietvertie rīcības noteikumi, tā šī lūguma atbalstam nenorādīja, ka konkrētajā gadījumā attiecīgajā lauksaimniecības produktu primāras ražošanas jomā bija īpaši ārkārtas apstākļi, kas atgādināti šī sprieduma 70. un 72. punktā.

75 No lietas materiāliem faktiski izriet, ka elementu, kurus Grieķijas Republika izvirzīja Vispārējā tiesā, mērķis bija pierādīt lielās grūtības Grieķijas ekonomikā kopš 2008. gada beigām un 2009. gadā, bet tie nebija tādi, lai no juridiskā viedokļa pietiekami pierādītu īpašos ārkārtējos apstākļus šajā ekonomikā, kuru dēļ Komisijai apstrīdētie atbalsti būtu jāvērtē, tieši ņemot vērā LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu.

76 Līdz ar to trešā pamata pirmā daļa ir noraidāma kā nepamatota.

Par trešā pamata otro daļu, kas saistīta ar pienākumu norādīt pamatojumu

– Lietas dalībnieku argumenti

77 Grieķijas Republika pārmet Vispārējai tiesai, ka tā nav atbildējusi uz tās izvirzītajiem argumentiem, ka apstrīdētais lēmums ir pārmērīgs, jo tajā bija paredzēta arī to kompensācijas atbalstu atgūšana, ar kuriem bija segti faktiskie zaudējumi. Turklāt Grieķijas lauksaimniecības situācija nozarē, kurā bija ārkārtējas grūtības jau tad, kad kompensācijas atbalsti tika izmaksāti, apstrīdētā lēmuma pieņemšanas brīdī bija vēl smagākā stāvoklī.

78 Konkrētāk, Vispārējā tiesa neesot pārbaudījusi, ciktāl apstrīdētais lēmums attiecībā uz lauksaimniekiem izmaksāto kompensāciju atgūšanu atbilda LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktam un Padomes 1999. gada 22. marta Regulas (EK) Nr. 659/1999, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus [LESD 108.] panta piemērošanai (OV L 83, 1. lpp.), 14. panta 1. punktam.

79 Komisija uzskata, ka šie argumenti ir pārāk nekonkrēti, jo tajos nav precīzi norādīts pirmajā instancē izvirzītais iebildums, uz kuru Vispārējā tiesa neesot atbildējusi, un ka katrā ziņā tie neesot pamatoti.

– Tiesas vērtējums

80 Pirmkārt, kā pamatoti norāda arī Komisija, Vispārējā tiesa ir detalizēti atbildējusi kā uz iebildumu par apgalvoto samērīguma principa pārkāpumu, kas tika izvirzīts prasības piektajā pamatā, tā arī uz iebildumu par atgūstamā atbalsta apmēra aprēķinu, kas tika izvirzīts šīs prasības sestajā pamatā.

81 Otrkārt, Grieķijas Republika nav pietiekami precīzi norādījusi pārējos iebildumus, kurus tā bija izvirzījusi pirmajā instancē un uz kuriem Vispārējā tiesa neesot atbildējusi.

82 Šādos apstākļos [trešā pamata] otrā daļa ir jānoraida daļēji kā nepamatota un daļēji kā nepieņemama.

83 No tā izriet, ka trešais pamats un līdz ar to apelācijas sūdzība ir jānoraida daļēji kā nepieņemami un daļēji kā nepamatoti.

Par tiesāšanās izdevumiem

84 Saskaņā ar Tiesas Reglamenta 184. panta 2. punktu, ja apelācijas sūdzība nav pamatota, Tiesa lemj par tiesāšanās izdevumiem.

85 Atbilstoši šī paša reglamenta 138. panta 1. punktam, kas piemērojams apelācijas tiesvedībā, pamatojoties uz tā 184. panta 1. punktu, lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs.

86 Tā kā Grieķijas Republikai spriedums ir nelabvēlīgs un Komisija ir prasījusi piespriest šai dalībvalstij atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, jāpiespriež Grieķijas Republikai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospriež:

1) apelācijas sūdzību noraidīt;

2) Grieķijas Republika atlīdzina tiesāšanās izdevumus.

[Paraksti]